

ВАЉЕВО 11-18. СЕПТЕМБАР 1987.

ТЕШЊАРСКИ ПЛАСОФИЈА

број: 3

20

ГОДИНА I

ЦЕНА ЛИСТУ
6 ДИН. ГОД.
3 ДИН. ПО ГОД.
МЕСЕЧ. 50 пр.д.

МОНАСТИР БЕЛИЈЕ

Манастир Белије се налази у брдском, али дивном пределу који припада атару села Лелић. Околина је манастир учинила скривеним и издалека невидљивим, све док се не почне силазити у котлину, то јест, док се не дође у његову непосредну близину. Такав је амбијент ове светиње, а опет има у њему нечега, као и у околини многих српских средњовековних центара културе, што су наши преци и осећали када су на таквим местима зидали манастире.

Тачно време настанка манастира Белије није познато. Према општим историјским подацима потиче из средњег века. Народно предање везује овај манастир за име краља Драгутина који је од 1282. до 1316. године управљао овим крајевима као "Сремски Краљ".

У доба дугог и тешког турског ропства манастир је често рушен и паљен, али је обнављан. Духовници манастира Белије били су истакнуте народне вође, те је њихова активност сметала Турцима.

Године 1774. белијски духовник постаје хаци - Рувин и тако овај манастир у то време почиње да игра важну улогу у животу читаве ваљевске нахије и западне Србије уопште.

Садашња црква има облик једнообрадне грађевине, попут древне базилике, са деветоспратним кубетом озидааним 1936. године. Иначе, познато је да је пре овог данашњег, постојало јерменско кубе слично крову звоника. Првобитну цркву сачињавали су олтар и горњи део, а доњи део тзв. припрата дозидана је тек 1811. године.

Овде се налази и гроб Илије Бирчанина. Његово тело донесено је са Њурије на Колубари у Ваљеву, где је био посечен од дахија заједно са ваљевским кнезом Алексом Ненадовићем.

Током времена Белије су биле мирска црква, а већ 1928. године постају женски манастир. То траје до 1935. године када управу прима јеромонах Серафим Мандић. Од године 1946. Белије су поново женски манастир који данас представља споменик средњовековне културе и уметности Србије.

Одановић Катарина

ИЗ ИСТОРИЈЕ ТЕШЊАРА

СТАРИ ЗАНАТИ И ЗАНАТЛИЈЕ ТЕШЊАРА

Иного пута ових дана се поставило питање где је стари Тешњар и да ли је ово што данас имамо прилику да видимо његова аутентична слика?

Тешњар је нестао још онда када је отворен први кафић у њему, а затворена нека мала занатска радњица која нас је подсећала на прохујала времена. Остале су још две-три радњице које упорно одолевају времену и настојању модерног да их прогута.

Да би донекле испразнили ту неправду, посетили смо најстаријег обућара и миљеника младих Тешњараца, Новака Милошевића.

(ТГ) Чика Ноле, који су разлози утицали да се посветите овом старом и чини ми се лепом занату?

- Знам шта очекујеш, али није тако. Ја занат нисам наследио од оца или деде. Дошао сам сам код покојног Глише Чуковића 1924. године на занат. Самостално сам почео да радим 1933. године и као што видиш још и данас сам ту.

(ТГ) Ви сте стари. Имате осамдесетједну годину. Докле мислите да радите и имате ли наследника?

- Моје куц-куц чуће се све док будем могао да радим. Младих нема да наставе мој посао. На младима свет остаје, али изгледа неће бити тако.

(ТГ) Шта мислите о овом сређивању Тешњара за 15. септембар?

- Лепо је то. Тако би требало. Само мени изгледа некако усиљено. Све се среди и уреди за дан-два, а после тога све по старом. Моју радњу не сређују. И не треба.

(ТГ) Приметио сам. Делује као парче неке старе слике налепљене на модерну фотографију. Како гледате на отварање оволико угоститељских објеката у Тешњару?

- Не треба бити мудрац па знати да је лакше сипати један вињак него заштити ципелу кад "зине". То сам и ја осетио код себе у радњи. Прошло је много њих кроз ову радњу, и Малиша, Благоје и ... Сви одоше - само ја остадох. А од кафана, ја поштујем и посећујем само једну, "Илију Бирчанина". Фали нам староградска музика али мислим да надлени органи не дозвољавају.

(ТГ) Може ли се пристојно живети од ваше зараде? Колико она износи?

- Како када. Не зна се тачно колика је она. Најбоље је у овим прелазним периодима; нпр. сада август-септембар када народ спрема ципеле за јесење кише и зимске снегове.

Још нам је чика Ноле рекао да су му рестауратори Тешњара повећали промет. Знали они то или не, али поставили су коцку попреко а то значи "уз ногу" а не "низ ногу". Радња је пуна женских ципела са штиклама.

Размислите. Можда вреди проћи кроз Тешњар на штиклама. Можда откријете нешто ново, нешто чега у овом тексту нема.

Разговор забележио
Сепи Роберт

СЕЋАЊЕ НА СТАРИ ТЕШЊАР

УСПОМЕНЕ ЈЕДНОГ ТЕШЊАРЦА

Сећања су спона између данас и јуче. Она одржавају дух прошлих времена која у Тешњару никада нису била превише лепа нити подједнако тешка за све, нарочито не у периоду перд окупацију и током другог светског рата.

Као и свугде и у Тешњару су деца у то време највише радости налазила на улици проматрајући пролазнике и фијакере. Највећу забаву је представљао сладолеџија који је свој велики сандук, са бично две врсте сладоледа, гурао на колицима. Испод сладоледа био је лед, а са стране разнобојни корнети. Тешњар се орио од његових узвика: "сладолед, сладолед!", чопор деце је трчкарао за њим, али су само имућнији родитељи својој деци куповали послатицу у виду великих, слатких кугли сладоледа. Малишани су их јели у сласт, онако како то само деца умеју, правећи зазубице својим вршњацима, који су стајали радознано ширећи очи. Упијали су погледом оне који су уз плажење језика, цокћући сладили једење, а често се дешавало да занети сами почну климати и извијати главом баш као да и они једу сладолед.

У време окупације, када је град оскудевао у свему, па и у дувану, тешњарска дечурлија су се забављала дружењем са Милом Прћом. Он је држао обично четири до пет коња и продавао их. Поред тога продавао је и со у Бајиној Башти где је за узврат добијао крцу. Дечаци су често, без знања родитеља, одлазили на пут са њим. Међутим, слабаши брзо би огладнели, а Миле је увек налазио начине да их нахрани. Једном приликом враћајући се низ Дебело Брдо у Вујиновачи наиђу на погребну поворку неком кафеџији. Милу се то учини као идеална прилика да се добро окрепе. Сишао је са кола и када су хтели покопати покојника он је стао нарицати, бусао се у прса и запомагао: "Куку мени, колико ме пута угостио, увек ми је коње нахранио, у зло доба на конак примио!" Ганути оволиким саучешћем ожаловљени укућани позвали су Прћу и децу на вечеру где су се ови боговски најели. Ненавикнути на добро вино и пиће уопште понеки су се и напили. Чак су и батине, које су кући добили јер се нису јавили, лакше подносили сећајући се пустоловине са Милом Прћом и обилне вечере која им је попунила често празне стомаче.

Време ослобођења града ова дечурлија дочекала су као пувертетлије од седамнаест, осамнаест година. Углавном су се проводили у Официрском дому, на игранкама оцаваним у част чланова Британске војне мисије. Многи су ту начинили прве кораке енглеског валцера или фолкстрота. Убрзо затим дошло је време обнове и поновног студирања у Београду. Студенти су били понос средина из којих су потицали. Тако је и Бајирска улица, на дну циганске мале, имала свог студента медицине Владу Живковића. При крају студија, заморен спремањем испита из интерне медицине, једном приликом, Влада је стао на прозор да удахне свежег ваздуха и разбистри мозак. У том тренутку наишла је његова комшиница циганка Мица звана Буре. Како га дуго није видела инсистирала је да сазна шта то Влада ради. Влада се мало устезао, било му је непријатно да пред комшиницом која га познаје од малих ногу, буде важан, али јој је ипак рекао. На то се Мица побожно прекрстила и рекла: "Фала богу да једном и наш човек буде доктор".

На ово коментар није потребан. Сећања су ту да пробуде успомене, прокоментаришу прошло време, али и да укажу на то да се живот суштински не мења - он поприма само нове облике.

Припремила
Станојевић Надежда

ГОРА РОМАНИЈА

Данашња Карађорђева улица у прошлом веку се звала Београдска улица, а у народу је била позната као "Гора Романија". У тој улици су се налазиле општинске и судске зграде и све адвокатске канцеларије. Постојало је неписано правило да адвокати не треба да живе и раде у Тешњару и Косанчића венцу (данашња улица Милована Глишића), јер је то био стари поштен крај.

А адвокати из Београдске улице наплаћивали су папрено своје услуге (писање жалби или тужби). Из њихових канцеларија странке су излазиле празних џепова.

Неког шаљивцију ово је подсећало на доба хајдучије, па је цела улица добила неславно име "Гора Романија"

*

БИРЧАНИНОВА УЛИЦА

Почетком прошлог века у Тешњару (између моста и силоса) постојала је улица Обреновића. После пада династије 1903, ваљевска општина је донела одлуку да ова улица постане Бирчанинова, јер се сматрало да је познати кнез Илија Бирчанин пролазио том улицом кад год је долазио у Ваљево из свог села Суводања.

*

НИШТА СЕ НИЈЕ ПРОМЕНИЛО

Предратни гимназијалци на часове физичког васпитања са професором Чолићем ишли су на Пећину да би засађивали бориће, јеле и липе.

Захваљујући преданом раду данас ваљевци уживју у шетњама по сада већ старој шуми. Да ли би данашњи гимназијалци жртвовали своје "basket - мечеве" за добробит млађих генерација.

Јосипови Слађана

ГОВОР ПРЕДСЕДНИКА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ
ДУШАНА МИХАЈЛОВИЋА
НА ОТВАРАЊУ АУТОБУСКЕ СТАНИЦЕ 15.IX 1987. г.

Другарице и другови,
драги гости,

пре годину дана на овом месту постављен је камен темељац нове аутобуске станице.

Не мали број присутних изразио је неверицу у уговорени рок завршетка овог објекта. Зато је и изузетно задовољство стајати испред овог велелепног здања, које представља савремену капију града и прво сазнање путника о месту у које се намерио. Надам се, да ће га будући власници чувати и одржавати, тако добро да буде понос грађана Ваљева, који су имали стрпљења да се до сада сналазе по прлавој и тужној старој станици.

Очекујемо, да су га његови неимари добро сазидали, толико добро да не прокишњава, и да својим корисницима пружи сав конфор, омогући квалитетну и брзу услугу.

Тако Ваљевци, и у овим тешким временима сваковрсних недаћа и разоних неслога, славе свој празник - Дан ослобођења, богатији за диван поклон који су себи самима приуштили.

Пре него што кренемо у разгледање ових 1000 метара квадратних простора у стаклу, челику и камену, изниклог на два хектара површине, кроз који ће пролазити 20000 путника дневно, дозволите ми, да се у име грађана Ваљева захвалим свима који су учествовали у његовој изградњи.

Хвала пројектанту: архитекти Миши Обрадовићу, на инспиративној архитектоској замисли, као и пројектној кући "Ваљевпројект" која ју је успешно документовала. Ова референца значајно подиже њихов пословни углед, а искуство које су стекли, допринеће да се не појављују пропусти уочени током пројектовања овог објекта.

Хвала и извођачу: ГРО "Јабланици" и њеним кооперантима "Термоводу" и "Елинду", "Умелу"-Тузла, "Морави-мермер"-Београд, "Индустромонту"-Загреб, "Стандарду", "Универзалу"-Зворник, И "Слоги" - УБ.

Захвалност дугујемо надзорним органима, као и добрим инвеститорима: АСРО "Стрела" и СИЗ комуналних делатности, који су успешно водили овај подухват.

Највећу захваалност дугујемо организацијама удруженог рада Ваљева - Које су финансирале ову градску кућу сопственим парама удруженим преко СИЗ-а комуналних делатности у висини милијарде динара.

Са изузетним поносом истичем чињеницу, да је овај објекат, који ће запошљавати седамдесет радника и омогућити даљ развој "Стреле", побољшање и унапређења квалитета пријема и отпреме путника, први велики програм који је изграђен из средстава комуналног доприноса.

Ваљево и Ваљевци могу бити поносни на своју не себичну солидарност која даје племените резултате. Тако из средстава самодоприноса, средстава фонда за подстицај бржег запошљавања, удружених средстава привреде и сопствених средстава инвеститора, уз пуну подршку основне банке нишу нове мале фабрике; Ниче нова основна школа; завршава се хирушки блок; тече нова количина воде из Граца која нас је спасила жеђи овог лета; почеле су припреме за трајно разрешење проблема водо снабдевања, изградњу депоније и других објеката које смо договорили у средњорочном плану развоја Ваљева. Сведоци смо нових тргова; улепшаних улица и тротоара; нових километара путева, комуналне и енергетске инфра структуре. Град ће добити и нови хотел, једном речју, сваким даном постајаће све лепши и примернији човеку и његовим крупним и ситним свакодневним потребама. То лепше лице града обавезује. Морамо га чувати, стално се борити против себе самих, нашег јавашлука, нечистоће и неквалитета који правимо и који нас окружује.

То је у овим кризним условима, када је за један број су за један број суграђана и хлеб постао проблем, јако тешко, па и незахвално залагање. Међутим, морамо се борити, да криза у којој се налазимо престане да буде наша мера и оправдање за нерад и не одговорност. Отежани услови треба да буду изазов за такве стваралачке напоре, који ће нас памети, способношћу и знојем извалчити из кризе. Успех тих напора битно ће одређивати стварни степен нашег јединства у конкретним акцијама. Отклањајући самокритично сопствене слабости да ћемо највећи допринос превазилажењу постојеће политике, самоуправне, економске и моралне кризе у којој се налазимо. Тако ћемо стећи и право да енергично захтевамо веће јединство руководства и ефикасно отклањање отпора уставним променама које треба да створе услове за деловање економских законитости и технолошку револуцију, изградњу модерне и ефикасне државе, демократског и рационалног политичког система хуманог, али и одговорног самоуправног друштва.

Такве промене, које упорно захтевамо активирале би највеће богатство и потенцијал ове земље - њену младу генерацију. Тек када млада генерација схвати и прихвати данашње проблеме као своје, мобилисаће се на њиховом решавању. Не треба сумњати у стручност, хтење и способност младих.

Међутим без промена, то ће остати заробљени ум и снага, који ће се трошити једино на исмејавање глупости, неспособности и непоштења старијих. Приредба коју су нам синоћ приредили на градском тргу, ваљевски омладинци представља успешну карикатуру наших бирократских манира и још присутне догматске свести.

Другарице и другови,

на крају, желим да истакнем очеивања грађана, да ће "Стрела" умети и моћи успешно да газдује новом аутобуском станицом и да ће прошлост постати многобројне примедбе на редовност и квалитет услуга превоза, као и на однос према путницима. Несебичну солидарност треба узвратити разумевањем, лепом речју и благим погледом, уредношћу објеката и тачношћу полазака и долазака аутобуса.

Свим радницима "Стреле", присутним грађанима и гостима честитам ову значајну радну победу и наш празник 15. септембар - Дан ослобођења.

Хвала вам и живели!

РАЗГОВОР СА ВЛАДОМ ГАВРИЛОВИЋЕМ

"Часови спознаје полагани су и касни проблем ја код њих што обично не долазе на време".

Е. М. Рилке

Владо Гавриловић рођен је 1963. године у Ваљеву. Академију драмских уметности у Загребу завршио је негде осамдесетих. Детињство је проживео у Дому за сирочац у Ваљеву, па у Београду.

(ТГ): Колико дуго си одсутан из Ваљева?

-1972. године отишао сам из Ваљева али сам наизменично у пролазу кроз њега.

(ТГ): Шта је за тебе значило глумачко учешће у ТВ серији "Сиви дом"?

- То је уско повезано са мојим животом; без мајке...Текст који сам добио за улогу Робије није представљао проблем. Ја сам тај живот познавао. Ја сам "пореком" из тешњарског пакла; ту сам одрастао.

(ТГ): Одакле, и како се догодило да глумиш у представи чији је аутор Бранко Лукић? Јеси ли познавао те младе људе овде у Ваљеву, који воле позориште?

-Познавао сам Трифуновића и Анђу Тадић. Свидела ми се идеја ван шаблонског позоришта; ван шаблонске прославе државног празника. Мислим да је народу досадило то овештало политичко манифестовање парола и прослава, а поготово што Ваљево има младих људи који би могли да реализују професионално позориште као што су могли да реализују овај алтернативни позоришни пројект.

(ТГ): На неки начин, као Ваљевац-шта мислиш о културној политици "Абрашевића"?

- Прво, глуп је појам "културна политика". Зато што по моме дубоком уверењу и познавању позоришта, у "Абрашевићу" постоји клан који држи сва права на знање када је у питању позориште јер, неко стоји иза те опаке формулације "аматеризам", неко узима гадну лову иза тог "аматеризма" Тај неко не да алтернацији, авангарди, дакле, млађим људима да дођу до пуког уметничког и естетског изражаја. А у цивилизованим, културним срединама млади би добили шансу за свој хлеб и за своје умеће! Многи млади из Ваљева са завршеном драмском академијом вратили би се у свој родни град да раде!

(ТГ): Да ли би ти дошао у Ваљево и под којим условима?

- Дошао бих у Ваљево као у једну културну средину која третира, поред осталог, и професионално позориште.

(ТГ): Владо, чиме се тренутно бавиш? Од чега живиш? Какав је твој статус професионалног глумца?

- После завршене академије ушао сам у Удружење драмских уметности. Затим после "Сивог дома", прешао сам у Удружење филмских глумаца Југославије.

(ТГ): Има замерки после оне дивне пучке представе на тргу-
глумачку ролу; заправо текст који том приликом изговараш... то је а-
уторски текст?

- На то питање одговорићу ти овако:
текст је написао Давор Славник, млади хрватски писац. Иначе, премије-
ра тог текста одиграна је на омладинском Радију "101" у Загребу и ја
с њиме наступам слободноречиво већ четири године.

(ТГ): Дакле, јавно се дружиш с њиме?

- У оваквом демократском социјализму (смеје се) ја наступам
у свим југословенским срединама које сваки позоришни доживљај знају
да оцене и процене.

(ТГ): Идеш из Ваљева?

- 19. септембра идем у ЈНА, са закашњењем. Нисам могао да
пропустим диван ваљевски септембар!

разговор за Т. Гласоношу
водио С.Р.

КУЛТУРА

НОВАКУ МИЛОШЕВИЋУ

Она мрља
Коју назиреш у усијаном трбуху
Птице од камена
Она занемарена мрља у заборављеној птици
Добија твој предавни лик
Који ти се, најзад усијан, смеши.

Миодраг Јаковљевић

ЗАПИС О ПРЕЗИЈИ СРЕТЕНА КУШАКОВИЋА

Са безнађем
расте и спасоносно

Хелдерлин

Говорити о Сретену Кушаковићу не значи само дотаћи се једне
авантуре песниковења већ то значи довести себе пред поноре које
његова песма отвара доводећи читаоца пред лице Тајне што се овде, у
овим песмама, укотвила на оној тананој граници између два Ништави-
ла. Хватајући, речима, тај драгоцен тренутак, ове песме су метафора ис-
пуњена многогласјем које је крик и слава Постојању. Песме Кушакови-
ћеве, нарочито у збирци (која ће, надамо се, ускоро угледати светлост)

"Тајни живот несрећних мртваца" - као да су пошљика из Пакла. Инферно његово, у овим стиховима, досегао је само дно исказивог. Ове песме су плод искуства оностраности, то је говор испуњем апокалиптичним визијама оличеним у згуснутом присуству тамних, застрашујућих, бестијалних слика које куљају из сна и подсвести. Брод који се често у његовим стиховима помиње - брод је лудака: "Затворен у лађи, одакле се не може утећи, лудак (а у овом свету песник - П.Б.) је поверен реци с хиљаду руку, мору с хиљаду путева, тој великој неизвесности са спољашње стране свега. Он је заточеник усред најслободнијег, најотворенијег пута: чврсто окован уз бескрајно раскршће. Он је прави правдати ПРОЛАЗНИК, то јест заточеник пролаза. А земљу на којој ће се искрцати не познајемо, баш као год што не знамо, када ступу на копно, ни из које је земље дошао. Његова је истина и постојбина само у том неплодном пространству између двеју земаља које не могу да му припадну... Барка симболизује један истински неспокој..." М. Фуко). Једино Кушаковићево оружје, овде, била је РЕЧ рођена у Имагинацији. Том речју он свом љутом и опасном непријатељу и супарнику - Двојнику - успева да зађе иза огледала и да, спојен с њим запева: "У једном огледалу ево смо оба/ Играмо певамо пружамо пипке/ Злато из звезда лијемо у шипке". Том речју песник пита Анђела: "Шта може собом/ Онај што све лакши/ римује се гробом/? - И добија, доследан на свом уском путу пуном искушења - кључеве за улажење у сакрални простор неких песама из циклуса "Поноћни псалми" - где се обраћања Господу осећају као дар ослобођености од стега онога што се означава речју Его.

Суђаје су, знамо, према песнику биле дарежљиве али и окрутне. Доследност његовог песничког пута потврђује вредност задатку који је, као песник, пред собом али и овде, међу нама, имао.

(одломак из рецензије књиге песама Сретене Кушаковића:
ТАЈНИ ЖИВОТ НЕСРЕЋНОГ МРТВАЦА)

Бранко Пиргић

Из песничке заоставштине Сретена Кушаковића,
под насловом: ТАЈНИ ЖИВОТ НЕСРЕЋНИХ МРТВАЦА

1.

Пролазе крај мене тихи у сузама
Незнана деца људи
У доба глуво мени се суди
Док снег промиче путевима људским
Ко су они Зашто сам везан
И бачен животе у незнана стране?
Моје руке на ветру две су суве гране
У глави вртлог под ногама бездан
Гласе се шапатам и тихим плачем
Срце ми на огњишту под леденим сачем

2.

Воде ме тихи у сузама
Немилосно на ужету у пределе мрачне
У урвинама мене ужас начне
Очне дупље зјапе као јама
Очи им у капама и кљуновима птица
Што се јате над главама крицима дугим
То су Нерођени Шапћем Само пусти дим
Сподобе на мах без главе и лица
Гласе се шапаатом и тихим плачем
Срце ми на огњишту под леденим сачем

3.

Уплакане сенке и разбеснели тигар
Ваде ми срце из ледених груди
Једно стабло разбарушено на ветру луди
Са звезда падају пепео и гар
Из груди би хтео крик гласан у небо
Али шапат само кроз грло стегнуто
Страво моја немилосна кнуто
Сам сам на ветру бос и озебао
Сенке плачне сред болног грча
Горко су ми пиће из језнога врча

4.

Обрушавају се звезде и грађевине света
У таму у којој ће јутро обелоданити скелет
Под електричним светлом птице свој лет увежбавају
Док у ноћ дубоко урања планета
И далека сазвезђа далеко грме
Реке се враћају ка свом извору
Ветрови играју бродом по мору
Крманоша вал отплуснуо с крме
Наследници Ума, руку и векова многих
Исијавају своју тамну немоћ и муку

5.

Испод пепела остаће звезде и жар
Да се ова ноћ савлада
Звезда предака кад заблиста млада
На истоку букну руже и пожар
Отвориће се сви путеви ка теби Господе
(одмотаће се лестве из ноћи
ка милионима што се трпе у страшној самоћи)
У јутарњој измаглици изнад земље и воде
Осека кад крене ка сунцу хучно
Спали Господе срце моје жучно

НОТА О МИЛЕНИ ПАВЛОВИЋ-БАРИЛИ

Отварањем прексиноћне изложбе у Модерној Галерији, представљене су слике наше познате сликарке Милене Павловић-Барили. Изложба ће трајати од петнаестог септембра до петог новембра. Изложбу је отворила глумица Милена Дравић.

Милена Павловић-Барили је рођена 5. новембра 1909. године у Пожаревцу. Отац Бруно Барили, италијански музичар, још од најранијих дана усадио је код Милене љубав према уметности. Њена надареност за сликарство се веома рано изразила, што је и условило касније опредељење ка сликарству. Од 1922. до 1926. године похађа уметничку школу у Београду, да би 1927. године прешла на минхенску Академију Уметности. Већ 1928. године постаје члан уметничког друштва ЛАДЕ, када и отвара своју прву изложбу. Рад наставља у разним градовима Европе, да би се на крају настанила у Њујорку, где је и умрла 6. марта 1975. године.

Од многобројних изложби Милене Павловић-Барили издвајамо најзначајније:

- 1928. Новинарски клуб, Београд
- 1931. Bloombury gallery, London
- 1932. Jeune Europe, Paris
- 1937. Galleria della Coneta, Paris
- 1943. United Yugoslav relief fund, New York
- 1955. Галерија УЛУС-а, Београд
- 1964. Галерија Милене Павловић-Барили, Пожаревац
- 1979. Ретроспективна изложба
- 1926.-1975. Музеј савремене уметности, Београд
- 1987. Модерна Галерија, Ваљево

Свет слика које нуде дела Милене Павловић-Барили у времену свога настајања, у постнадреалистичкој клими једног вида европске уметности, саздан је тананим рукописом сањарије. Скоро све слике алегоријских и загонетних ситуација крунисане су просторном илузијом издвојености, везаном за модел позоришне сценографије. Миленин целокупан сликарски звук означен је једном чедном детињаријом. Фигура са портретским карактером преовлађује у целој Милениној иконографији.

Величанственост пробоја Миленоног сновиђења прераста у слику пуноће уметничке судбине, у којој се при сусрету са самим собом сагледава прошлост и будућност. Скривени обрис унутрашњег лика тако постаје дејство тајног, а чежња-сан који не престаје.

Станислава Симић

Дана 16. 09. 1987. године, отворена је изложба слика Миодрага - Мила Петровића, са тешњарским мотивима.

*

Дана 16. 09. '87. у ресторану "Интермецо" организовано је чез вече. Учествовали су: квартет Јована Маљковића, квартет Тихомира Станојевића и чез квинтет "Валис".

*

ИСПРАВКА:

Поводом јавне позоришне представе ВОЉЕНИ ГРАДЕ МОЈ, у редакцију "Т.Г." стигла је следећа исправка која гласи:

- коаутор текста овог позоришног комада је Слободан Мандић
- глумац: Синиша Митровић
- глумац: Немања Лукић
- видео-редитељ: Жељко Јеж
- видео саистент: Наташа Берић
- глумац: Слађана Јовановић
- глумац: Влада Гавриловић
- шеф сценске расвете: Милоје Илић

Захвалница: Радним организацијама које су помогле реализацију ове представе: гимназији "Владимир Илич Лењин", "Радио Ваљево", "Електро-дистрибуцији" -Ваљево.

Слободан Мандић

*

Због изузетног интересовања које влада за интервју објављен у броју 1 Т. Гласноше, а који је вођен са Драганом Поповићем, редакција најављује да ће у следећем двоброју 4/5, објавити преостале делове тог интервјуа.

(Редакција Т. Г.)

Као "ТЕШЊАР", као "једина чаршија балканско-брђанског типа", као "народни" празник, као "много тога се изменило", као "јединствено културно језгро", као...

Све ово наравно важи под условом да кисело не помислим: причај ти то неком другом. Изгледа неукусно у овом тренутку? Можда. Дозволите ми ипак да задржим право да мислим другачије.

Тешњар није ТЕШЊАР.

Није стара чаршија.

Није оно што сам, по себи, јесте.

Није оно што би требао бити.

Најмање је оно што би могао постати.

Тешњар је нешто што би што пре требало заборавити.

И преместити иза себе.

Тешњар је место за колективно губљење времена.

Тешњар је празан ход.

Тешњар је љуљашка за немаштовите.

Тешњар је полигон за неукус.

Тешњар више нема лицидерско срце.

Не мирише на штављену кожу.

Нема народну кујну.

Не мирише на восак.

Нема своје пузиканте.

Тешњар нема свој дрворед.

Нема у прозорима мушкатле.

(то је једно сиротињско цвеће)

Тешњар нема летњу позорницу.

Нема нити метар квадратни изложбеног простора.

Нема свој књижевни лист.

ТЕШЊАР НЕМА РОК ТРАЈАЊА!

Тешњар зато има три'есдвојку.

Има један СИЗ.

Има један Извршни Одбор.

Каква ми је то ЧАРШИЈА?

Ја - не знам. Заборавила сам.

А и нисам из ове приче.

С. Грујић

Редакција "Т. Гласоноше" позива на отворене, слободне, критичке погледе кад је у питању Тешњар у новој светлости.

ПОВОДОМ ЧЕСТИТКЕ ИСТРАЖИВАЧА

(15. септембар 1987)

Први летак са честиткама за ослобођење Ваљева, добили смо од друштва младих истраживача "Владимир Мандић Манда". На доста занимљив начин, искористили су га и за популаризацију своје организације, проведши нас кроз све своје акције, од оне оснивачке 1969. године и акције у којој је изгубио живот један од оснивача клуба, по коме је овај и добио име, до последњих спелеолошких експедиција на Орјену и Дурмитору. Поменута су и значајна признања за успешну активност клуба.

За заинтересоване будуће чланове постоји и ово: "Током године, а посебно у септембру и октобру Друштво истраживача "Владимир Мандић Манда" врши пријем нових чланова. Уколико желите да радите и да се дружите са нама, обратите се на нашу адресу у Бирчаниновој 68 или на телефон 24-911".

Т. Г.

ТЕШЊАРСКА ПАТКА

ДЛАГИ ЦИКЕ ИЗ ТЕСЊАРСКОГ ГЛАСОНОСЕ

Сетам ових дана по гладу, гадам и лазмислам:
Бас нам је лепо!

Спектакуларни валеvски септембал пици пуном палом. Метеололози пустили влеме ко полуцено за глацивиналство и полопливледу, а ми се бацили на култулу. Можда зато сто за зидање нема пала и цемента, сливе нема ко да купи, а култуле нам се плелива и по улицама. То је добро.

*

Тесњалске вецели су нам fine. П рво ми се најлепсе свидело, било је пуно столица исплед бине, цике су биле мало сталије и лепо обуцене а један лефлектол обасјавао их је са задње стлане док су плицали. Све је стимало како тлеба. Дуге и тлеце вецели лефлектоланије било, казу зато сто је главни цика из дома култуле отисао на викенд. Није било ни столица, све је каснило па зато нисам задовољан. Показало се да су цике из удлузења занатлија култулније него сви остали култулнци.

*

И сценоглафија вам је тамо исто fina: салена и лепо патинилана. Занима ме ко је totако паметно наплавио!

*

Видео сам по гладу висе од двадесет плаката за тесњарске вецели. Добро је сто неки цика није полепио висе, него их цува за идућу годину.

*

Јутлос сам ишао на тлг да видим моје место за маскембал. Нели цике су плавили велику бину и ја сам се ладовао. Онда су досли дуги цике са бладом и лекли им да висе не плаве и да блзо све ласплаве јел они увече имају плоглам. Паве цике су молали да послушају. Мени ниста није било јасно.

*

Кад смо ја и моји длогови са мамом досли на тлг неки цике су вукли неке зице и нису нас пустили да плаavimo маскембал због стлује. Послали су нас цак у Колубалу 2. Мама је лекла да се ту не зна ко пије ко плаца, а тата је лекао да у целој тој гузви колдинацију мола да плави култулнопосветна заједница. Али они немају пала да ладе, него једва скупе за плате. Не знам засто онда и плате плимају!

*

Обладовао сам се кад сам данас видео да они цике сто су јуце плавили и ласплавили бину, опет плаве исто. Бас су вледни! На оволикој бини бице модна левија и фолклол. Мама казе да наси фолклоци на тулнеји иглају по улицама и плазама, а нас тлг им није добал, а тата је лекао да на тулнеји иглају за пале а код нас за славу, па зато измислају. Ја се само блинем да неко опет не слуси бину.

*

Ладујем се сто це сутла опет поцети тесњалске вецели.

*

Сад зурим у моделну галелију да видим све оне моделно обуцене тете и цике како се гулају и гусе док слусају говол од неког цике из Београда. То су плави лубители уметности.

*

Писацу вам опет. Пуно поздлава свима у ледакцији!

ЈЕДАН МАЛИ

(Име и обданиште познати редакцији.)

АФОРИЗМИ

Упознао је истину. И то зато што ју је јавно изнео.

Албанци су шовинисти.

Хрвати су сепаратисти.

Срби су хегемонисти.

Словенци су националисти.

Југословени су дужници.

Југославијо, народ те славио. Па се напио.

С речи на јела.

Пси лају, а црни "мерцедеси" пролазе.

Док паметнији попуштају, глупљи нас стежу.

Пуцајте у празно. Тамо је највише глава.

Само су заточеници слободе и демократије спремни за револу-
цију.

Човек без мозга и човек без срца чине идеално јединство.

Беле вране су на црним листама.

Живео је за друге. Други за себе. Умро је сам.

Материјални имунитет не штити од болести духа.

Некад се борио против мрака. Сад га је мрак прогутао.

Руководиоца не хватају за реч. Ту је најтањи.

Душан Видаковић

(Душан Видаковић рођен је у Ваљеву,
29. октобра 1970. године. Афоризме
до сада објављивао у "Језу", "25. мају",
и "Речи младих". Коаутор је студије о
"Формули 1" објављене у "Ауто мото
ревији". Сарадник омладинских листова
"НОН" и "25. мај". Живи и ствара у
родном граду.)

* * *

БИХАЊКА БАНКА

Улази Бошња и каже:

- Морем ли фикретират' двије менице?

- Море, јесу л' хамдиране?

"Т.Г."

МЕКИКЕ

Угледни, културни посленик града Ваљева није направио лапсус. Хвалио се како и на који начин треба јести "МЕКЕКУ".

"Т.Г."

ПОРУКА ИЗ ПОЗДЕРЕВА (ВЕЛИКА КЛАДУША)

Све смо! Све смо! Ал' у Ваљеву баш ништа нисмо!

"Т.Г."

ФЕЛТОН ТЕШЊАРСКОГ ГЛАСОНОШЕ

ПРИЧА О ВАЉЕВСКОМ РОКУ (3)

КАРОВА ПРИЧА О ЖИВОТУ И МУЗИЦИ

Пре пар вечери "Интермецо" је потпуно био у стилу диксиленда. Први ваљевски ансамбл музике овог стила, који је на врхунцу популарности био шездесетих година, срели смо баш у овом ресторану.

Петар Бурић (звани Каре) био је један од оснивача овог ансамбла и уопште музичких група тог времена.

(ТГ): Како је изгледао тај ваш ансамбл за време своје популарности?

- То је био први диксиленд ансамбл шездесетих година у Ваљеву. То и није био неки ансамбл у односу на ове данашње групе. Музичари су данас одлично опремљени разним уређајима и инструментима. А ми... ми смо имали само један микрофон и једно појачало, које је било све друго само не појачало. Али желели смо да успемо и то смо и остварили.

(ТГ): Сећате ли се ко су били чланови те ваше групе?

- Наравно. На пример: Јова и Млодраг (Бино) Маљковић. Јова је свирао саксофон, а Бино бубњеве и у групи су били од првог дана њеног постанка. Ту су и Филиповић Миролуб (Фица), Дуле Ранковић (Ера), Милан Живковић, Прежа Димитријевић (Мачор), браћа Расу-

лић... Вероватно се чудиш што набрајам оволика имена, али просто је немогуће било кога од ових људи изоставити, јер да није било свих њих, не би постојао ни наш састав.

(ТГ): Да ли је неко од тих људи наставио да се бави музиком?

- Како да не. Ја на пример још увек свирам, а неки су постали професионалци у Радио Београду, Јован и Милодраг Маљковић који данас имају свој цез ансамбл. Имаћемо прилике да их чујемо ових дана у "Интермецу".

(ТГ): Нисте ми рекли где сте све свирали?

- Прво смо били самостални ансамбл. Свирали смо у "Дому културе", најчешће, на игранкама. Касније смо се прикључили "Абрашевићу" и радили са хором "Абрашевића" и гимназије. Тада су нам много помогли Мијановић Драгутин (Мијан) и Ђубана, Љубица Ножица, јер су водили те групе певача. Заједно смо ишли и на турнеје, чак и у Чехословачку. Насм ти рекао да смо сваке године организовали "Први глас Ваљева". То је било такмичење на коме су се појављивали млади, талентовани музичари, који још нису припадали ни једном оркестру. Дакле учествовала је углавном омладина.

(ТГ): Јесте ли имали неке своје песме или...?

- Не, нису биле наше. Углавном смо се угледали на тадашње ансамбле, тада већ афирмисане, код нас и у иностранству. Сећам се најпопуларније песме тог времена "Њу Орлеанс".

(ТГ): Јели то био први ансамбл који сте организовали или их је било и пре?

- Постојала је група педесет и неке године. Тада смо Бока Луковић (кларинет), Спаса ("трубица"), Певац (бубњеве), Бека Чолић, Љуба Митровић и ја (хармоника), свирали у омладинском дому. Углавном су свирали шлагери. Најчешће на матинеима од два до шест поподне и на игранкама од осам до дванаест, увече. Нисмо тада свирали само у Дому омладине, већ и у Фискултурном дому, Башти биоскопа Бранковина, на Премаји (хотелу), на тераси старог купатила на крају Тешњара. То су најбоље свирке на купатилу... Ето, тако је то од прилике изгледало.

(ТГ): Сећате ли се неких људи, обожаваоца, из тог времена. Свака група има тако нешто, а ви?

- Моји обожаваоци нису били као ови данас. Најчешће се сетим једне групе дечака. Били су нам стални пратиоци. Ма где да смо свирали, наравно у Ваљеву, они су били са нама. Никад нећу заборавити разговор двојице дечака. Видео сам их да седе на улазу у биоскоп "Бранковина". Знао сам да су то деца из многочланих породица, сиротиња, просто речено, врло често гладни. "Ајде, кад порастемо, да будемо пекар и касапин. Ти буди касапин, ја ћу пекар, тако ћемо хранити сиротињу" - рекао је један. Онда можете замислити какви су били моји обожаваоци.

(ТГ): Чула сам да се спремате да направите нешто као времеплов, повратак у прошле године музиком из тих периода. О чему се тачно ради?

- Па смислили смо тако нешто. Треба да пронађемо погодан простор где би се наша група поново окупила у старом саставу и правили исте или бар сличне вечери оним од пре доста година. Било би то уједно и подсећање на старе хитове и шлагере. Надам се да ће нам се замисао у потпуности остварити.

за редакцију "Т.Г." разговор водила
Татијана Марин

Тешњарски Гласоноша : година I број 3, 17. септембар 1987. год.

редакција овог броја:

Жељка Голубовић
Светлана Јевтић Петронић
Наташа Радић
Слађана Јосиповић
Славица Грујић

Главни уредник: Славен Радовановић

Технички уредник: Југослав Кандић

Зам. тех. уредника: Душан Малешевеић

Секретар редакције: Марин Татијана

Опрема корица: Душан Арсенић

Гештет. тех. опрема: Миливоје Милинковић

Овај број ТЕШЊАРСКОГ ГЛАСОНОШЕ штампан је у просторијама Ваљевске гимназије. Лист је ослобођен дажбина у периоду свога излажења. Тираж: 125 примерака, на 18 страна.

(за директора В. Андрића)